

Do vseh prijateljev našega ljudstva posebno po deželi se toraj obračamo s prošnjo: naj te naše besede preudarijo in o tem premišlujejo, kako da bi se krajna hranilna društva v življenje spraviti dala.

Zakožni črv ali kukec je napravil strašno škodo v Šumavi (velikih gozdih na Českem). Pokončal je nad 181.000 plugov hoste in nad 1 milijon sežnjev lesa. Rešiti polovico še ostalih gozdov dela kakih 8400 ljudi, ki požigajo okuženi les in nastavljajo drevesa, v ktere se požrešni mrčes lovi. Želeti je prav hude zime, da se zalega v mešičkih pokonča. Les bo prav dober kup, škoda le, da železnica Pelzensko-Klatovska še gotova ni.

Spričevala prodajalcem sadja. Od neke strani se nam piše, kako dobro da bi bilo, ko bi vsak, ki v jeseni sadja in grozdja na prodaj nosi, od srenje spričevalo imeti moral, ker jih mnogo take reči prodava, ki nič svojega nemajo in tudi kupiti ne morejo, toraj jih le kradejo. — S tem se celó strinjamo ter prosimo srenjske zastope, naj stvar resno preudarijo.

Štajerski dež. zbor.

IX. Seja 1. okt. Nujne vprašanja do vlade v znamenje, da je silnih potreb v deželi. Izvrstni kmetski zastopnik Bärnfeind, ki je sam kmetovalec, oglasi vprašanje zastran prekratkega obroka (6 tjednov) za reklamacije proti tarifu zemljišnega davka. Razvijal je stvar kaj dobro v prihodnji seji. Posl. Žnidržič vpraša vlado, ali bi ne kazalo v Brežicah postaviti okr. zdravnika, ker je celjskemu okr. zdravniku vendar predaljš in dostikrat, posebno ob kužnih boleznih, pretežko hoditi po brežkem okraju k bolnikom, in ker se ima na breški okraj, ki je na meji 3 dežel, v zdravstvenem pogledu poseben ozir jemati, kar je dolžnost vladi.

Posl. Herman razvija svoje vprašanje do vlade zastran zagrajenja Drave od Ptuja do Bukovec ter popisuje veliko škodo, ki jo neredni tek Dravin na zemljiščih dela. Letošnje povodnje so zopet 5—6 sežnjev rodovite zemlje na spodjednem pobrežji in zagraje, ki so se z velikimi stroški napravile, na mnogih krajih odnesle. V nekterih srenjah so celó že hiše v nevarnosti, ako se ji brž v okom ne pride. G. Herman toraj želi, da vlada reguliranje Drave od Ptuja do Bukovec pospeši in brž ko mogoče dožene, do tčas pa skrbi, da se zagraje brž napravijo ter pokončevanje Dravino ustavi. — Odgovori se odložijo na prihodnje seje.

Grof d'Avernas predlaga, da se okr. prvosedniki pooblasté v zadevah, ki delajo stroškov, proti poznejši privolitvi okr. zastopa, z denarji prosto razpolagati, če so namreč zadeve tako nujne,

da se do najbližje seje okr. zastopa odlagati ne dajo. Se sprejme in odboru v pretres izroči. Dovolí se več postavkov letnega proračuna: Za Slatino 73.230 gld. upravnih stroškov; ker je pa prihodek preračunjen za 141.970 gld., ostane čistega zneska 68.740 gld. — Za oznanila v listih se dovoli 400 gld., od katerih pa domači list „Gospodar“ gotovo ne krajcarja ne dobi, kakor v prejšnjih letih ne. Tujec dr. Schiller, topliški direktor, ljubi tujo robo! — Za Dobrnske toplice dovoli se 12.137 gld., dohodki so preračunani za 29.200 gld., torej ostane dobička za 17.063 gld. — Za toplice v Tobelbadu doplača dežela 578 gld.; sklne se zopet, prodati jih, ako le mogoče. — Za odgon potepuhov se dovoli vrh dobitka za 8000 gld. iz dež. blagajnice še 15.000 gld. ter se sprejme odborov sklep, vsled kterega se dež. odboru naroča, naj se pogodi z ogersko vlado, da sprejema iz Štajerskega odgane cigane in povrača deželi stroške za odganjanje. —

Postavek za žandarmerijo 18.000 gld. se dovoli, pa vname tudi nekoliko želj. Odbor je predlagal, da se gledé vedno večje nevarnosti zoper življenje in imetek dež. odbor napoti, da vlado k pomnoženju žandarmerije pripravi. — Hammer-Purgstall dostavi, naj bi se na toliko pomnožila, da bi v vsakej fari bili žandarji postavljeni, ktere pokliče, če treba, župan na pomoč. — Žnidržič to priporoča dostavlja, da bi za vsako faro eden žandarm zadostoval. G. deželni predsednik pa razloži, da so to sicer lepe, pa neizvedljive želje. Vlada — pravi — želi itak, da se žandarmerija pomnoži, toda kje dobiti dovolj mož za to? Razpostavljenju posameznih žandarmov nasprotujejo veliki napotki, vsa vojaška sistema itd. — Po našem živem prepričanju bi se stroški pomnožene žandarmerije celó lahko prihranili, ako bi se politične gosposke in srenje modro vravnale, kakor je ravno dež. zbor v resoluciji vladi nasvetoval.

Za spremu (Vorspann) dovoli se 10.000 fl.; za preskrbljevanje posiljencev 19.650 gld., po odbitih prihodkih za 4077 gld. iz dež. blagajnice 15.573 gld., za upravo v posilnicah k dohodkom za 17.940 gld. iz dež. blagajnice še 8626 gld.

Seidl s tovariši predlaga, da se v smislu §. 6. postave o vravnanju zemljišnega davka običana predloga, po kterej se imajo določiti dačni odpustki ob nezgodah, vlada naprosi, da naj brž ko mogoče omenjeno predlogo državnemu zboru v sklepanje predloži.

Prvosednik prebere vladni dopis, vsled kterega se zboru naroča, da se naj z delovanjem podviza, ker bode 20. okt. konec zborovanja.

X. Seja 3. okt. Poslanec Bärnfeind razvija in podpira svoje vprašanje do vlade, ali bi se ne dal podaljšati obrok za reklamacije proti cenilnemu tarifu za vravnanje zemljišnega davka. Po §. 37. postave od dné 24. maja 1874

se morajo ugovori proti cenitvi oglašati v 6 tjd-nih, počenši od dné, ko se to naznani. Gledé na velike težave pri presodbi tarifa, in preden se vse pozve, kar je treba, da se ugovor tudi podpreti zamore s tehtnimi razlogi, in gledé na to, da so srenje dozday s svojimi prošnjami za podaljšanje obroka od višjih oblastnij odbijane bile, stavi B. v imenu kmetskih srenj do vlade vprašanje: ali bi ne hotela vlada oblastnij napotiti, da v nujnih primerljajih dovolé daljši obrok za reklamacije, če pa to ne gre, ali bi ne kazalo v sklepanje predložiti dostavka k postavi, ki bi to dovoljeval? — Cesarski namestnik odloži odgovor na eno prihodujih sej. Vladni načrt postave o konjaškem redu (Abdecker-Ordnung) se po odborovem predlogu kot neprimeren z večino glasov odbije. — Po predlogu naučnega odbora je bila sprejeta postava, po kateri se vstanovi deželni šolski fond, ki spada pod upravo dež. odbora tako, da ostané deželnemu šolskemu svétu, ki je doslej gospodaril s šolskim fondom, pravica, odkazovati plačila za šolske namene. V deželni š. fond spada odslej pokojninska zaloga, kakor tudi normalni šolski fond (iz cerkvenega premoženja nekdanjih samostanov in bratovšin). Okrajne šol. denarnice ostanejo kakor dozday, le da vsakoletni proračun in računski sklep deželnemu odboru v presojo in potrjenje pošiljajo. — Obveznosti, ki jih imata normalni in pokojninski fond, ostanejo nedotakljive. Kar se dež. šol. fondu ali več okrajem za šolske namene kot ustanova, dedina ali sporočilo zapusti, pripada dež. šolskemu fondu in se posebe oskrbuje. — Če pride dež. šol. svét pri odkazovanju učiteljskih plač in oskrbovin z dež. odborom navskriž, odloči stvar minister nauka.

V 3 resolucijah se je izreklo: 1. da naj dež. odbor prosi ministerstvo nauka, da pusti spremeni določbe drž. postave od 14. maja 1869, ki se gledé pokojninskega fonda z določbami deželne (nove) postave več ne skladajo; 2. da se dozdanji stroški za upravo pri pokojninskem fondu in pri računski protipazbi (kontroli) okrajnih šol. denarnic — državi povrnejo iz dež. blagajnice; 3. da dež. odbor do prihodnjega zasedanja izdela postavo, ki bo vredila pravico, učitelje imenovati. (To bo kaj lahko vrediti. Kakor dež. šol. svét, tako ima vsled te postave, če se potrdi, deželni, z večine nemški dež. odbor, že zdaj pravico, nad polovico učiteljev imenovati. Ker postavljajo šol. stroški še dalje večji, bo tudi dež. odbor moral čedalje več prikladati okr. denarnicam, s tem pa dobiva tudi še dalje več pravic do imenovanja učiteljev. Srenje, ki vse to plačujejo, se pa naj obrišejo!)

Slednjic se dovoli brez debate Gradčanom, da se obstoječa narodna deklška šola spremeni v občansko (purgarsko) 8 razredno šolo, to je, da bo na njej namesto dozdanjih petero — 8 razredov, za kar gredó iz dež. blagajnice vsakoletne priklade. — Uboga deželna blagajnica!

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Seidlnova skrb za uboge). Ako bi drugi ljudje večega usmiljenja do ubogih ne imeli, kakor g. Seidl, bi se jim pač slabo godilo. Prisiliti je hotel nekday v Mariboru srenjske predstojnike, ko so bili iz clega okraja pred nja mogočnostjo zbrani, da mora vsaka srenja imeti svojega beriča, ki bi tuje berače alj „petlarje“ izganjal. *) Rekel je tudi, da, ako si ktera srenja noče najeti beriča, bode on sam 300 gld. doklade srenjski kasi naložil, in s tem srenje prisilil, da si postavijo beričev. V Kamci je že vsem štirim srenjam beriča posilil, tako pa ima vsaka srenja pri sedanjih slabih letinah po 70—80—90—100 gld. več plačila. (Tukaj opomnimo vse druge srenje, naj se ne zjedinijo po Seidlnovih muhah, ker bi se jim boljše ne zgodilo.) Srenje v Kamci sicer še niso zedinjene, vendar imajo vse štiri zdaj enega beriča.

Svojo veliko skrb do ubogih je g. Seidl kot oskrbnik ubozih alj „Armenvater“ zopet kaj lepo dokazal. Kamška fara ima premoženja ubogih blizo 10.000 gld. Od kod toliko premoženja? Od pokojnih župnikov in cerkve; rajni župnik Otiš je sam za uboge 6000 gld. sporočil. Od liberalcev ni v ubožni kasi ne krajcarja. Ker se od nekih stotin le 3 procenti plačujejo, se razdeli vsak mesec 30—35 gld. med uboge. Oskrbniki ubogih imajo po drugod ključé od ubožne kase, v Kamci je pa „strah“ sam ključ in vse.

G. Seidl je potegnil pred 1. okt. v Gradec, odnesel ključé, ubožne kase pa nikomur ni izročil, tako da bi dné 1. okt. ubogi, ki na svoje krajcarje željno čakajo, ničesar ne bili dobili, ko bi se g. župnik in drugi ljudje ubogih ne bili usmili. Takošni neredi se le v strahovem pašaliku goditi zamorejo. Kako bi se le godilo, ko bi sirotinski zavod celó v njegovih rokah bil! Gotovo bi morali ubogi večkrat prste lizati, preden bi se Seidlnovi milosti poljubilo, njim razdeliti, kar so jim cerkev in župniki sporočili.

Kolikor slišimo, se v njegovi srenji največ pokrade. Grozdje zginja, ker še celó za „oterja“ (stražnika pri vinogradih), ni skrbel, dasi je malo v vinogradih in bo še to zginolo. Krade se vino, krompir, špeh, kakor 7. oktobra pri Kogaru. Kakor se pripoveduje, je nekdo v kamški srenji celó slivo podrli, da je ložej slive pobral. Od kod toliko tatvine ravno v Kamci, kder županuje mož, ki vedno predigova, da že zamorejo srenje same za varnost skrbeti in policijo zvrševati? Veste kaj, g. Seidl, če se morda le vas tatovi in potepuhi bojé, ker imate korajžo, bi bilo najboljše, da odložite vse poslanske poslove in lepo doma v kancelijah ostanete in beriča komandirate. Tako bi vsaj vzgled dali, kako da se policija na kmetih zvršuje. —

*) Tako res nova postava od 12. marc. 1873 velevala. Vredn.